

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: **قرابت معنایی آموزشی**

۱) مفهوم کدام بیت با بیت زیر، یکسان است؟

«قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایدش»

- ۱) از مردم کم ظرف نیاید سفر بحر / پیداست حبابی چه نفس داشته باشد
- ۲) شده است موج به بحر از شکستگی غالب / شکسته باش چو خواهی تو را ظفر بخشند
- ۳) ز نقش، باد به دست است موج دریا را / صدف ز ساده‌دلی مخزن گهر باشد
- ۴) گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ / نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا

۲) کدام بیت «فاقد» مفهوم بیت زیر است؟

«چون نخواهی کت ز دیگرکس جگر خسته شود / دیگران را خیره‌خیره دل چرا باید خلید»

- ۱) آن‌چه دی کاشته‌ای می‌کنی امروز درو / طمع خوشه گندم مکن از دانه جو
- ۲) آن‌که کردار بد روا بیند / خود ز کردار خود جزا بیند
- ۳) انگشت مکن رنجه به در کوفتن کس / تا کس نکند رنجه به در کوفتن مشت
- ۴) جفاهای تو نزد من مکافاتش بجا باشد / ولیکن آن کند هرکس که از اصلش سزا باشد

۳) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، تفاوت دارد؟

- ۱) مرو به خواب که حافظ به بارگاه قبول / ز ورد نیم شب و درس صبحگاه رسید
- ۲) دلا بسوز که سوز تو کارها بکند / نیاز نیم شبی دفع صد بلا بکند
- ۳) شوق لب برد از یاد حافظ / درس شبانه ورد سحرگاه
- ۴) گریه شام و سحر شکر که ضایع نگشت / قطره باران ما گوهر یکدانه شد

۴) کدام ابیات مفهوم یکسانی دارند؟

- الف) گریه دائم سیاهی را نبرد از بخت من / زاغ را بسیاری باران نسازد پر سپید
- ب) قطع زنجیر ز مجنون تو نتوان کردن / موج جزو بدن آب روان می‌باشد
- ج) گلی که تربیت از دست باغبان نگرفت / اگر به چشمه خورشید سرکشد خودروست
- د) اگر به هر سر مویت هنر دو صد باشد / هنر به کار نیاید چو بخت بد باشد
- هـ) در گران‌جان نکند پند و نصیحت تأثیر / پای خوابیده به فریاد نگردد بیدار

۴) ب - د - ه -

۳) ب - ج - ه -

۲) الف - ج - ه -

۱) الف - ج - د -

۵) مفهوم بیت زیر با کدام گزینه قرابت دارد؟

«از لعل تو گر یابم انگشتی زنه‌ار / صد ملک سلیمانم در زیر نگین باشد»

- ۱) برگذرم ز نه فلک گر گذری به کوی من / پای نهم بر آسمان، گر به سرم امان دهی
- ۲) وصف لعلت کرده ساقی وز هوای شگرت / آتش اندر جان جام خوش‌گوار انداخته
- ۳) زنه‌ار از آن تبسم شیرین که می‌کنی / کز خنده شکوفه سیراب خوش‌تر است
- ۴) درم از دیده چکان است به یاد لب لعلت / نگهی باز به من کن که بسی دُر بچکانم

۶) مفهوم بیت زیر از کدام بیت، دریافت می‌شود؟

«اشک سحر زداید از لوح دل سیاهی خرم کند چمن را باران صبحگاهی»

- ۱) از هوای تر شود آینه ما بی‌غبار رشته باران گره از کار مستان وا کند
- ۲) اشکش ز دل غبار کدورت نمی‌برد چشمی که تر به یآوری توتیا کند
- ۳) گریه دائم سیاهی را نبرد از بخت من زاغ را بسیاری باران نسازد پر سپید
- ۴) چون عقد گوهری که شود پاره رشته‌اش ریزد مسلسل از مژه‌ام قطره‌های اشک

۷) مفهوم عبارات زیر از کدام بیت، دریافت نمی‌شود؟

«بوذرحمهر گفت: همه چیز را همگان دانند و همگان هنوز از مادر زاده نشده‌اند.»

- ۱) روشنی عقل به جان داده‌ای / چاشنی دل به زبان داده‌ای
- ۲) اهل خرد گرچه در این ره بسند / در همه چیزی نه به تنها رسند
- ۳) سفره حکمت نه به یک جا نهند / تحفه دانش نه به یک تن دهند
- ۴) عقل در این ره همه‌دانی ندید / او همه‌دان است که عقل آفرید

۸) مفهوم عبارت «الهی اگر بهشت، چون چشم و چراغ است، بی‌دیدار تو درد و داغ است» در همه ابیات بیان شده است؛ به‌جز:

- ۱) گر بی تو در بهشت برندم، ز من ز آه آتش در آن بهشت که گردد جهنمی
- ۲) دور از در تو روضه رضوان به ما نساخت بوی گل و نسیم گلستان به ما نساخت
- ۳) سینه چون بی‌آرزو شد، روضه جنت شود دل چو گردد آب، کار چشمه کوثر کند
- ۴) وصل تو ما را بهشت ناز و نعیم است بی‌تو بهشت برین عذاب الیم است

۹) مفهوم همه ابیات به‌جز ... با بیت زیر قرابت دارد.

- ۱) خُرده‌ای از مال دنیا در بساط هر که هست جبهه واکرده‌ای پیوسته چون گل بایش»
- ۲) از کلّ عالم شو بری، بگذر ز چرخ چنبری تا هیچ چیزی نشمیری تاج قباد و تخت جم
- ۳) این یک دو هفته‌ای که تو را هست خرده‌ای ای گل ز بلبلان خبری می‌گرفته باش
- ۴) در ره کسب شرف باید گذشت از مال و جان تا نپنداری که دنیا خود همین خواب و خور است
- ۵) مال دنیا سیر چشمان را نگردد پای‌بند شهد، زنبور عسل را مانع پرواز نیست

۱۰) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) زبان تیشه با فرهاد گفتا در دم رفتن که راه کوی شیرین را ز سر باید قدم رفتن
- ۲) آتشی کز عشق شیرین در دل فرهاد هست بیستون را می‌تواند زرّ دست‌افشار کرد
- ۳) من اول روز دانستم که با شیرین درافتادم که چون فرهاد باید شست، دست از جان شیرینم
- ۴) هر که نتواند سر اندر پای جانان باختن گر حدیث خنجرش در سر نگیرد، گو مگیر

۱۱) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) اهریمن استبداد، آزادی ما را کشت نه صبر و سکون جایز، نه حوصله باید کرد
- ۲) عمرها در طلب شاهد آزادی و عدل سر قدم ساخته تا ملک فنا تاخته‌ایم
- ۳) بندگان را نبود جز غم آزادی و من پادشاهی کنم از بنده خویشم خوانی
- ۴) هر سر به هوای سر و سامانی و ما را در دل به جز آزادی ایران هوسی نیست

۱۲) مفهوم کلی قطعه زیر از همه ابیات به جز ... دریافت می‌شود.

«ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز کان سوخته را جان شد و آواز نیامد

این مدعیان در طلبش بی خبران اند کان را که خبر شد، خبری باز نیامد»

- ۱) مزن دم پیش کس از سر این کار که یک همدم تو را همدم نماند
- ۲) بس راز نیوشیدم (شنیدم) بس باده بنوشیدم رازم همه پیدا کرد، آن باده پنهانت
- ۳) بیندیش و خمش باش چنین راز مگو فاش دریغ است بر اوباش چنین گوهر و مرجان
- ۴) دریای راز در جوش، من مهر بر لب از بیم کو هم زبان حریفی کز اهل راز باشد

۱۳) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) چه منع می‌کنی، زاهد، از این روی و بدین دیدن
  - ۲) مکن زنه از خلوت نشینی منع زاهد را
  - ۳) ناصح این روی بین منع من از یار مکن
  - ۴) منع مکن از دیدن قد و رخ و چشمش
- توان گفتن مسلمان را که روی از قبله برگردان
چه سازد صورت دیوار اگر در خانه نشیند؟
ور دل از کف ندهی، عیب خود اظهار مکن
من انس به سرو و گل و بادام گرفتم

۱۴) مفهوم کدام گزینه از بیت «بمیر ای دوست پیش از مرگ اگر می‌زندگی خواهی/ که ادریس از چنین مردن بهشتی گشت پیش از ما» دور است؟

- ۱) ای برادر چو عاقبت خاک است خاک شو پیش از آن که خاک شوی
- ۲) شرط روز بعث، اول مردن است زان که بعث مرده زنده کردن است
- ۳) تو تا بخود نگری مرگ با تو دارد کار ز خود برآی که تا باشی از فنا محفوظ
- ۴) مرد آن دان کو به پیش از مرگ مرد گوی معنی اندر این عالم ببرد

۱۵) مفهوم بیت زیر با همه ابیات قرابت دارد، به‌جز:

«دنیا نیرزد آن که پریشان کنی دلی / زنه از بد مکن که نکرده است عاقلی»

- ۱) جز نیک‌بخت پند خردمند نشنود / این است تربیت که پریشان مکن دلی
- ۲) ملامت کنی گفتش ای باد دست / به یکره پریشان مکن هر چه هست
- ۳) غمگین مکن، اگر نکنی شاد خاطری / گر مرهم دلی نشوی، بیشتر مباش
- ۴) میازار کس را که آزادمرد / سر اندر نیارد به آزار و درد

۱۶) بر اساس سطح فکری، مفهوم کدام عبارت به سبک نثر دوره بیداری نزدیک نیست؟

- ۱) داور اگرچه شخصاً آدم درستکاری بود ولی حیف و میل مال را در راه پیشرفت امور به چیزی نمی‌شمرد.
- ۲) یک دسته را به اسم مطیع کردن ایل بفرستد به طرف جنوب و یک دسته را هم به اسم تسخیر آذربایجان بفرستد به طرف شمال.
- ۳) می‌گویند آن‌ها که تا دیروز خر هم نمی‌توانستند کرایه کنند حالا چون آخرالزمان نزدیک شده به قیمت صلوات اسب می‌خرند.
- ۴) دنبال کسی می‌گشتند که نقش حضرت آدم را ایفا کند. تصادفاً کسی را پیدا کرده بودند اما می‌گفت مرا بکشید هم آدم نمی‌شوم.

۱۷) مفهوم آزادی در کدام بیت مترادف با دموکراسی غربی است؟

- ۱) زاد آزادی طلب‌کن چون محمد مردوار / از برای راه سدره گربه‌ای را زین مکن
- ۲) به من نگر که بدیدم هزار آزادی / چو عشق را دل و جانم کنیزک است و غلام
- ۳) بهر آزادی من شب همه شب می‌نالد / بس که از بی‌گنهی بار به زنجیرم من
- ۴) ملک را ز آزادی فکر و قلم قوت فزای / خامه آزاد نافذتر ز نوک خنجر است

۱۸) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) خانگی باشد اگر دزد، به صد تدبیر / نتوان کرد از آن خانه نگهبانی
- ۲) من و تو را ببرد دزد چرخ پیر، از آنک / ز دزد خواسته بودیم پاسبانی را
- ۳) به هر کجا که قدم می‌نهم به کشور خویش / دچار دزد اداری و اسیر راهزنم
- ۴) خراب مملکت از دست دزد خانگی است / ز دست غیر چه نالیم هرچه هست از ماست

۱۹) مفهوم همه گزینه‌ها به‌جز... با شعر زیر تناسب دارد.

«غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم / خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم

گشت از برق تو ظاهر نور ایمان ای قلم / مشکلات خلق گردد از تو آسان ای قلم

نیستی آزاد در ایران ویران ای قلم»

- ۱) آن کس که درست حق و باطل بنوشت / نوک قلم و خامه بشکسته ماست
- ۲) کر و فرّ قلم باشد به قدر حرمت کاتب / اگر در دست سلطانی اگر در کفّ سالاری
- ۳) به‌به از این مجلس ملی و آزادی فکر / من چه بنویسم قلم در دست کس آزاد نیست
- ۴) ملک را ز آزادی فکر و قلم قوت‌فزای / خامه آزاد نافذتر ز نوک خنجر است

۲۰) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو / کز باغ جهان لاله‌عذاران همه رفتند
- ۲) چون داغ، دل به لاله‌باغ جهان مبند / مرده است این چراغ، نفس تا کشیده‌ای
- ۳) یاران قدیم ما در موسم گل رفتند / خون جگر خود را از دیده فرو ریزید
- ۴) ای هم‌نفسان بودن و آسودن ما چیست / یاران همه کردند سفر بودن ما چیست

۲۱) چند مورد درباره نثر دوره بیداری نادرست است؟

- الف) مجله بهار در سال‌های پیش از مشروطه به وسیله پدر پروین اعتصامی منتشر می‌شد.
- ب) «شمس و طغرا» و «شمس‌الدین و قمر» از نمایش‌نامه‌های این دوره‌اند.
- ج) ترجمه آثار اروپایی در ایران با تأسیس دارالفنون در زمان فتحعلی‌شاه آغاز شد.
- د) آغازش نگارش داستان‌های بلند به مفهوم امروزی، به دوران پیش از انقلاب مشروطه برمی‌گردد.
- هـ) با رواج روزنامه‌نویسی و موضوعات دیگر، تحقیقات ادبی در عصر مشروطه چندان رواج نداشت.

۱) سه (۲) چهار (۳) دو (۴) یک

۲۲) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) حافظ اندر درد او می‌سوز و بی‌درمان بساز / زان‌که درمانی ندارد درد بی‌آرام دوست
- ۲) از پی بهبود درد ما دوا سودی نداشت / هرکه شد بیمار درد عشق بهبودی نداشت
- ۳) درد عشقت در دل ما گر بود جان گو مباش / بهتر از جان است ما را درد روح‌افزای عشق
- ۴) در علاجم ای طبیب مهربان زحمت مکش / درد دل عمری است از چشم دوا افتاده است

۲۳) مفهوم همه ابیات به‌جز ... قرابت دارد.

- ۱) هر دم از سرگشتگی چون گرد می‌پیچم به خود / هم‌رهان رفتند و من تنها به صحرا مانده‌ام
- ۲) رفتند هم‌رهان و تو در فکر منزلی / آه این چه غفلت است دریغا که غافلی
- ۳) گردبادیم از رفیقان لیک دور افتاده‌ایم / هست همچون آسیا گرداب سرگردان ما
- ۴) سارباناً بمخوابان شتر این منزل نیست / هم‌رهان پیش شدستند که را می‌پایی

۲۴) مفهوم مطرح شده در کدام بیت بیانگر بنیادین‌ترین فکر و خواست مشروطه‌خواهان است؟

- ۱) آزادی و راحت شدن رنجبران است / مقصود من اندر همه دنیا و دگر هیچ
- ۲) مادر باید که پرورد پسر خویش / قانون باید که ملک یابد زیور
- ۳) ای خطه ایران مهین ای وطن من / ای گشته به مهر تو عجین جان و تن من
- ۴) فرمانبر و فرماندهی قانون شادی و اندھی / هم پادشاهی هم رهی بحری، بلی، لیکن تهی

۲۵) مفهوم کدام بیت، با سایر ابیات، تفاوت دارد؟

- ۱) رو متاب از صحبت آشفته‌گان طالب که ما / هر که را دیوانه ظن بردیم عاقل یافتیم
- ۲) به جز جنون نبرد ره به سوی کعبه عشق / که بار عقل در این راه بر گل افتاده
- ۳) با عقل گشتم همسفر یک کوچه راه از بی‌کسی / شد ریشه ریشه دامنم از خار استدلال‌ها
- ۴) عاقل متفکر بود و مصلحت‌اندیش / در مذهب عشق آی و از این جمله برستی

۲۶) مفهوم همه ابیات به‌جز ... با شعر زیر از سهراب سپهری قرابت دارد.

«به حباب نگران لب یک رود قسم / و به کوتاهی آن لحظه شادی که گذشت / غصه هم خواهد رفت / آن‌چنانی که فقط خاطره‌ای خواهد ماند.»

- ۱) اگرچه عشرت و عیش جهان نخواهد ماند / غمین مباش که غم جاودان نخواهد ماند
- ۲) گفتمش دوش بین نقش غم از چشم پرآیم / گفت خاموش که این نقش همه نقش بر آب است
- ۳) به درد غصه و اندوه از آن خوشم «جامی» / که صاف عیش و طرب نیست خوش‌گوار مرا
- ۴) گه به غم گاه به ماتم گذرد شکر خدای / که به هر حال به زودی گذران است امشب

۲۷) بیت زیر با کدام گزینه قرابت معنایی دارد؟

«چون نخواهی کت ز دیگر کس جگر خسته شود دیگران را خیره‌خیره دل چرا باید خلید»

۱) پیادگان جگر خسته رنج بادیه دانند	تو خستگی چه شناسی که بر فراز سمندی؟
۲) گر مرا خسته و بیمار نخواهی کردن	شرح آن نرگس بیمار مکن گو نکنم
۳) گر نخواهی که رسد بر دلت آزاری	بر دل خلق مزین بی‌سببی نشتر
۴) از زان که نخواهی که بنالم سحری	دریاب که هنگام عنایت برسید

۲۸) ابیات زیر با کدام گزینه قرابت مفهومی دارد؟

«ساحل افتاده گفت: گرچه بسی زی‌ستم	هیچ نه معلوم شد آه که من کی‌ستم
موج ز خود رفته ای تیز خرامی‌د و گفت	هستم اگر می‌روم گر نروم نی‌ستم»
۱) گر از قفس گریزم کجا روم کجا من؟	کجا روم که راهی به گلشنی ندانم
۲) بگذار که بر شاخه این صبح دلاویز	بنشینم و از عشق سرودی بسرایم
۳) شگفتا از عزیزی که هم آواز من بودند	به سوی اوچ ویرانی پل پرواز من بودند
۴) به موج آویز و از ساحل پیره‌یز	همه دری‌است ما را آشی‌انه

۲۹) بیت زیر با کدام بیت قرابت معنایی دارد؟

«تا ز باغ خاطرت گل‌های شادی بشکفد	هرچه در دل تخم کین داری، به زیر خاک کن»
۱) تا زدم لبخندی از شادی، بلایی در رسید	آسمان را کینه‌ای با خاطر آسوده است
۲) اگر مردی ز ترک کینه صید رستگاری کن	به قید زه نمی‌ماند کمان چون بی‌خدنگ افتد
۳) زین باغ که در وی گل شادی خودروست	دل‌ها همگی با غم عالم یک‌روست
۴) به سختی‌های دوران صبر کن ای تشنه راحت	که آب گریه شادی از این کهسار می‌آید

۳۰ بیت زیر با کدام گزینه قرابت معنایی ندارد؟

- «دنیا نیرزد آن که پریشان کنی دلی / زنهار بد مکن که نکرده‌ست عاقلی»
- (۱) این پنج روزه مهلت ایام آدمی است / آزار مردمان نکند جز مغفلی
(۲) جز نیک‌بخت پند خردمند نشنود / این است تربیت که پریشان مکن دلی
(۳) پندی شنو از بنده و بر خور ز خداوند / هرگز دلی از خویش میازار و دگر هیچ
(۴) ملامت‌کنی گفتش ای باددست / به یک ره پریشان مکن هرچه هست

۳۱ همه ابیات با بیت زیر قرابت معنایی دارند؛ به‌جز:

- «در کمترین صنع تو مدهوش مانده‌ایم / ما خود کجا و وصف خداوند آن کجا؟»
- (۱) عقل از تو چه دریابد تا وصف تو اندیشد / در عقل نمی‌گنجی در وصف نمی‌آیی
(۲) خود دست و پای فهم و بلاغت کجا رسد / تا در بحار وصف جلالت کند شنا
(۳) به‌جز خدا که توان گفت وصف او که بود / فزون‌تر از حد اجمال و غایت تفصیل
(۴) چگونه وصف جمالش کنم که حیران را / مجال نطق نباشد که باز گوید چون

۳۲ کدام بیت با بیت زیر، قرابت مفهومی دارد؟

- «من نمی‌گویم زیان کن یا به فکر سود باش / ای ز فرصت بی‌خبر در هر چه هستی زود باش»
- (۱) فرصت شمار صحبت کز این دو روزه منزل / چون بگذریم دیگر نتوان به هم رسیدن
(۲) سعدیا دی رفت و فردا همچنان معلوم نیست / در میان این و آن فرصت شمر امروز را
(۳) از کران تا به کران لشکر ظلم است ولی / از ازل تا به ابد فرصت درویشان است
(۴) ز خود بهتری جوی و فرصت شمار / که با چون خودی گم کنی روزگار

۳۳ همه گزینه‌ها با بیت زیر قرابت معنایی دارند، به‌جز:

- «شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست / طبیب جان خرابم کسی ورای تو نیست»
- (۱) شربت لعل لب بود شفای دل ما / هرگه از چشم خوست خسته و بیمار شدیم
(۲) جز لقای روی جان‌افروز دوست / درد ما را نیست درمان ای طبیب
(۳) تا ز لذات دو عالم نگذری مردانه‌وار / کی توان کی، از لقای دوست برخوردار شد
(۴) لقای یار که تسکین دوزخ دل ماست / حدیث باغ خلیل است و آتش نمرود

۳۴ کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی ندارد؟

- «آن گرد شتابنده که در دامن صحراست / گوید چه نشینی که سواران همه رفتند»
- (۱) عنان گسسته‌تر از سیل در بیابانیم / به هر طرف که قضا می‌کشد شتابانیم
(۲) دیده حسرت عنان عمر نتواند گرفت / هیچ دامی مانع از جولان نگردد آب را
(۳) نفس یک پا درون خانه، یک پا در برون دارد / کسی محکم عنان بادپای عمر چون دارد؟
(۴) بر رشته گسسته عمر سبک‌عنان / دنبال هم چو رشته گوهر فتاده‌ایم

۳۵ کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی بیشتری دارد؟

- «یا رب قبول کن به بزرگی و فضل خویش / کان را که رد کنی، نبود هیچ ملتجا»
- (۱) حق خدمت‌های بسیار مرا ضایع مکن / زآنکه روزی خوانده بودم گرچه اکنون رانده‌ام
(۲) پاک کن از خودی آیینه خودبینی ما / که به درگاه تو از خود به پناه آمده‌ام
(۳) در تو ملجأ فضل است و بنده جز به درت / به هیچ جای دگر التجا نخواهد کرد
(۴) از درگهت ای دلدار محروم مرانم زار / گر تو کنیم خواری جز تو که کند یاری؟

۳۶ بیت زیر، با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

«ای مجلسیان سوز دل حافظ مسکین / از شمع بپرسید که در سوز و گداز است»

- ۱) شمعی که به سویش من جان سوخته از شوق / پروانه صفت باز کنم بال و پر اینجاست
- ۲) هیچ کس را بر من از یاران مجلس دل نسوخت / شمع را بینم که اشکش می‌رود بر روی زرد
- ۳) شمع، خود سوز دل خویش نهان داشت ولی / اشک می‌آمد و دل سوخته رسوا می‌کرد
- ۴) شمع مسکین نه که سوزنده و سرکش باشد / قسمت این بود که پروانه در آتش باشد

۳۷ عبارات زیر، با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

«هر چند که می‌کوشم که از عشق درگذرم، عشق مرا شیفته و سرگردان می‌دارد، با عشق کی توانم کوشید؟»

- ۱) ز خاکم آتش عشقت هنوز شعله زند / چو بگذری به سر خاک من پس از صد سال
- ۲) خواجه از دامش رهایی چون تواند جست از آنک / پای‌بند عشق را نبود نجات از دام او
- ۳) ملک جهان کرده‌ایم وقف سر کوی یار / گوی دل افکنده‌ایم در خم چوگان عشق
- ۴) غریق لجه دریای عشق شد خواجه / ولی چو دُرّ به کف آرد چه غم خورد غواص

۳۸ بیت زیر با همه ابیات به‌جز گزینه ... تناسب مفهومی دارد.

«تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان‌بین کس واقف ما نیست که از دیده چه‌ها رفت»

- ۱) رفت از برم آن سرو سهی وز دل و جانم
  - ۲) چون غایب است روی خورشید تو ز من
  - ۳) چشم و دل ما هست بر آن ماه دو منزل
  - ۴) ز دیده رفت و قرار از دل شکبیا رفت
- صد آه ز دنبالش و صد ناله ز پی رفت
از آب دیدگان فلک پر کواکب
از دیده اگر رفت مکان بودش در دل
شکست در جگرم سوزن و مسیحا رفت

۳۹ مفاهیم «پرهیز از زهد ریایی - بی‌اعتباری دنیا - توصیه به زهد - اعتقاد به قضا و قدر» به‌ترتیب از کدام ابیات دریافت می‌شوند؟

الف) جهان بر آب نهادست و زندگی بر باد / بر آب و باد کجا باشد اعتماد نشست؟

ب) چو روزگار بدل کرد تیر تو به کمان / چرا کنون نکنی تو غزل به زهد بدل؟

ج) با همه تدبیر خویش ما سپر انداختیم / روی به دیوار صبر چشم به تقدیر او

د) صوفی گلی بچین و مرقع به خار بخش / وین زهد خشک را به می خوش‌گوار بخش

۲) د - ج - ب - الف

۱) ب - ج - د - الف

۴) د - الف - ب - ج

۳) ب - الف - د - ج

۴۰ مفاهیم «ترک تعلق و تعین، به مقام ارشاد رسیدن، به ثمر نشستن، نکوهش تقلید و تمنای محبت» به‌ترتیب، از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

الف) صد جوی آب بسته‌ام از دیده بر کنار / بر بوی تخم مهر که در دل بکارم

ب) در خرقة زن آتش که خم ابروی ساقی / بر می‌شکند گوشه محراب امامت

ج) گر سخن از خود نداری به که بربندی دهان / تا به کی چون خامه داری حرف مردم بر زبان

د) دامن سر آرد غصه را رنگین برآرد قصه را / این آه خون‌افشان که من هر صبح و شامی می‌زنم

ه) من که ره بردم به گنج حسن بی‌پایان دوست / صد گدای همچو خود را بعد از این قارون کنم

۴) ج، ه، د، الف، ب

۳) ب، ه، د، ج، الف

۲) ب، د، ه، الف، ج

۱) ب، ج، د، الف، ه

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: **قرابت معنایی آموزشی**

سوال ۱

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

بیت صورت سؤال در پی بیان ارزش تواضع و فروتنی است؛ می‌گوید اگر قطره‌آبی بخواهد مانند گوهر و جواهر شود، باید از ابر تا کف دریا تنزل کند و پایین بیاید. توضیح اینکه در گذشته اعتقادی وجود داشت مبنی بر اینکه مرواریدهای داخل صدف‌ها در اصل، یک قطره‌آب بوده‌اند و به مروارید تبدیل شده‌اند. در بیت گزینه «۲» هم شاعر در مصراع اول در قالب حسن تعلیل، می‌گوید موج از آن‌رو بر دریا غالب و پیروز شده است که شکسته است (منظور از شکستگی، چین و شکن موج است). در مصراع دوم هم شکسته‌بودن (فروتنی) را دلیل پیروزی می‌داند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: لزوم افزایش ظرفیت و توانایی برای کارهای دشوار

گزینه «۳»: نسبت‌دادن ساده‌دلی به صدف (که جایگاه مروارید است) و بیان این نکته که سادگی و ساده‌دلی (صفای باطن) است که انسان را جایگاه چیزهای ارزشمند قرار می‌دهد.

گزینه «۴»: بیان ویژگی‌های رهرو و عاشق حقیقی که در آتش دوزخ نمی‌سوزد (مانند ابراهیم) و از آب دریا خیس نمی‌شود.

سوال ۲

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

بیت صورت سؤال در پی بیان این نکته است که اگر می‌خواهی از دیگران آزار نبینی، خود نیز نباید بی‌دلیل کسی را آزرده کنی؛ بنابراین، مفهوم اصلی بیت این است که کسی از دیگران آزار می‌بیند که خودش دیگران را آزار داده باشد و این یعنی عمل انسان، نتیجه‌ای دارد که به خودش باز خواهد گشت. این مفهوم در گزینه‌های «۱» و «۳» با تمثیل‌های دروکردن هرآنچه می‌کاریم و کوبیدن در خانه دیگران آمده است. در گزینه «۲» هم همین مفهوم به طور مستقیم با کردار بد و جزای آن بیان شده است.

در بیت گزینه «۴» شاعر به معشوقش می‌گوید که من جفاهای تو را تلافی خواهم کرد، اما هرکس همان کار را می‌کند که از اصل و ذاتش برمی‌آید.

سوال ۳

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

ابیات گزینه‌های «۱، ۲ و ۴» در پی بیان این نکته‌اند که عبادت، تضرع و گریه و زاری نیمه‌شب و سحرگاه به درگاه خداوند، تأثیر خود را می‌گذارد و برای انسان قبول درگاه الهی، دفع بلا و ارزشمندی را به همراه دارد.

در بیت گزینه «۳»، حافظ شوق لب معشوق را دلیل از یاد بردن ورد سحرگاه (عبادت سحرگاهی) و درس شبانه می‌داند.

سوال ۴

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

این سؤال هم مشکل اساسی دارد. احتمالاً طراح محترم ابیات «الف، ج و د» را براساس این دو مفهوم که «سرنوشت و بخت بدتغییرپذیر نیست» هم مفهوم دانسته‌اند، اما اولاً بیت «ج» خیلی با مفهوم بخت سیاه و سرنوشت بد هماهنگ نیست (گلی که به چشمه خورشید سربکشد، هر چه باشد، بدبخت نیست!) و ثانیاً اگر به مفهوم ابیات دقت کنیم، هر پنج بیت، اشتراک‌هایی اساسی با هم دارند که نتیجه می‌گیریم سؤال جواب مشخصی ندارد:

الف) بخت من سیاه بود و با گریه دائمی هم نتوانستم سیاهی بخت خود را علاج کنم، همان‌طور که زاغ پره‌های سیاه دارد و هرچه باران بر او بیارد، پره‌هایش سپید نمی‌شود.

ب) مجنون و عاشق، همواره در زنجیر است؛ همان‌طور که موج، جزئی از آب روان است.

ج) گلی که توسط باغبان تربیت نشده باشد، اگر به خورشید هم برسد باز هم خودرو محسوب می‌شود.

د) اگر بخت بد باشد، هرچقدر هنر هم داشته باشی، به کارت نمی‌آید.

هـ) نصیحت و اندرز بر انسان گران‌جان تأثیری ندارد، همان‌طور که پای خوابیده را با فریاد نمی‌توان بیدار کرد.

ملاحظه می‌کنید که در همه ابیات، یک امر ذاتی و طبیعی (مانند بخت، گران‌جانی، زنجیر بر پای داشتن و خودرو بودن) وجود دارد که نمی‌توان آن را با تربیت و تلاش، تغییر داد؛ بنابراین، تمامی ابیات دقیقاً هم‌مفهوم‌اند و تفاوت جزئی هم نمی‌توان در آن‌ها یافت.

سوال ۵

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

در بیت صورت سؤال شاعر به معشوق می‌گوید: «اگر از زبان (لب) تو امان و پناهی (زنهار) برای من صادر شود، در بالاترین مقام خواهم بود»؛ این مفهوم در بیت گزینه «۱» نیز بیان شده است.

نشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: توصیف زیبایی لب معشوق

گزینه «۳»: توصیف خنده زیبای معشوق و ترجیح آن بر شکوفه‌های بهاری

گزینه «۴»: توصیف زیبایی لب معشوق و غمگین شدن شاعر با دیدن آن

سوال ۶

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

شاعر در بیت صورت سوال، اشک و ناله سحرگاه را مانند باران می‌داند که سیاهی دل انسان را پاک می‌کند. در بیت گزینه ۱ هم شاعر گری و زاری را به بارانی مانند می‌کند که گره از کارمستان می‌گشاید.

در مصراع اول این بیت، آئینه استعاره از دل است و هوای تر استعاره از گریه و زاری.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: چشمی که با توتیا اشک آلود شده باشد، گریه‌اش اثری بر دل نمی‌گذارد

گزینه «۳»: مانند زاغ که هر چقدر باران بر او بیارد پرهایش سپیده نخواهد شد، گریه زیاد هم سیاهی بخت شاعر را سپیده نکرده است.

گزینه «۴»: شاعر اشک‌های خود را به گردنبندی مانند کرده است که دانه‌های گوهر آن یکی یکی پاره می‌شوند و بر زمین می‌ریزند.

سوال ۷

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

عبارت صورت سؤال در ضمن حکایتی از قابوس‌نامه ذکر شده است و منظور بوذرجمهر این است که هیچ‌کس در جهان نیست که همه‌چیز را بداند. در بیت گزینه «۲» شاعر می‌گوید اگرچه عاقلان (اهل خرد) فراوانند، اما به‌تنهایی نمی‌توانند بر همه‌چیز احاطه یابند. در بیت گزینه «۳» هم در هر مصراع به نحوی همین معنا بیان شده است؛ سفره حکمت را فقط در یک جا نمی‌گذارند و دانش را فقط به یک نفر نمی‌دهند. در بیت گزینه «۴» هم مفهوم این است که عقل همه‌چیزدان نیست، بلکه آفریننده عقل (خدا) است که همه‌چیز را می‌داند.

بیت گزینه «۱» در ستایش خداوند و شکرگزاری به‌خاطر نعمات مختلفش (عقل، زبان و دل) سروده شده است.

سوال ۸

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و ابیات مرتبط: بی‌ارزش دانستن بهشت بدون معشوق

مفهوم بیت گزینه «۳»: ارزشمند بودن دل خالی از هوس

سوال ۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: توصیه به ترک تعلقات مادی و وابسته نبودن به مال دنیا و گذشتن از آن
مفهوم بیت گزینه «۲»: طلب عنایت عاشق از معشوق

سوال ۱۰

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: توصیه به بذل جان در راه عشق (جان‌فشانی در عشق)
مفهوم بیت گزینه «۲»: تأثیر فراوان عشق در انجام کارهای دشوار و ناممکن

سوال ۱۱

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»: دعوت به مبارزه برای آزادی وطن
در بیت گزینه «۳» شاعر آرزوی بندگی درگاه معشوق را دارد.

سوال ۱۲

پاسخ: گزینه ۲

مفهوم کلی «قطعه» داده شده و بیت گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»، «رازداری در عشق» است، اما مفهوم بیت گزینه «۲»، «فاش شدن راز عشق» است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: اسرار این کار را برای هیچ کس فاش مکن، که همان یک همدم نیز برای تو باقی نمی‌ماند.

گزینه «۳»: خاموشی گزین حیف است که اسرار ارزشمندت را برای افراد حقیر صرف کنی.

گزینه «۴»: درون من اسرار در جوش و خروش‌اند اما من سخن نمی‌گویم، اهل رازی را نمی‌بینم که سخنی بگویم

سوال ۱۳

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ناممکن بودن چشم بستن عاشق به روی زیبایی‌های معشوق

مفهوم بیت گزینه «۲»: نکوهش گوشه‌نشینی زاهدان

سوال ۱۴

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه‌ها این است که «پیش از مرگ، بمیرید» (موتوا قبل أن تموتوا)؛ اما بیت گزینه «۳» مفهوم متفاوتی دارد.

سوال ۱۵

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

«آزار نرساندن به مردم» مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط است.

معنی بیت گزینه «۲»: سرزنش‌کننده‌ای به او گفت: «ای تهی‌دست، هر چه که در اختیار داری، از بین ببر.»

مفهوم بیت گزینه «۲»: توصیه به از بین بردن مال و ثروت

سوال ۱۶

پاسخ: گزینه ۴

در عبارت چهارم فقط طنز وجود دارد، اما در عبارات دیگر، مفاهیم اجتماعی و سیاسی مطرح شده‌اند که از درون‌مایه‌های اصلی نثر عصر بیداری‌اند.

سوال ۱۷

پاسخ: گزینه ۴

مفهوم آزادی در گزینه «۴» با مفهوم غربی آن مترادف دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: آزادی از نفس

گزینه «۲»: بندگی عشق، آزادی است.

گزینه «۳»: آزادی از زندان

سوال ۱۸

پاسخ: گزینه ۲

مفهوم بیت گزینه «۲»: نکوهش غفلت از فریب روزگار

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: شکایت از خیانت حاکمان و مسئولان مملکت

سوال ۱۹

پاسخ: گزینه ۲

مفهوم «ارزشمندی قلم و آزاد نبودن آن» به‌طور مشترک در ابیات صورت سؤال و گزینه‌های «۱، ۳ و ۴» بیان شده است.

در بیت گزینه «۲» ارزشمندی قلم به کاتب آن دانسته شده است.

سوال ۲۰

پاسخ: گزینه ۲

مفهوم مشترک ابیات مرتبط «حسرت و ناراحتی شاعر به دلیل از دست دادن عزیزان» است.

مفهوم بیت گزینه «۲» «نکوهش دل‌بستگی به دنیا و ناپایداری جهان» است.

سوال ۲۱

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

سه مورد نخست نادرست است:

الف) مجله بهار در سال‌های مشروطه چاپ می‌شد.

ب) آثار ذکر شده از رمان‌های عصر مشروطه‌اند.

ج) ترجمه آثار اروپایی در ایران با تأسیس چاپخانه آغاز شد.

سوال ۲۲

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: درمان‌ناپذیری درد عشق

مفهوم بیت گزینه «۳»: ارزشمند بودن درد عشق نزد عاشق

سوال ۲۳

پاسخ: گزینه ۲

در ابیات مرتبط مفهوم شکایت از تنهایی و دور بودن از همراهان و غمگین و سرگشته و حیران بودن از این تنهایی مطرح شده است. اما در بیت گزینه «۲» شاعر می‌گوید چرا انسان در غفلت به سر می‌برد و از مرگ عزیزان پند نمی‌گیرد.

سوال ۲۴

پاسخ: گزینه ۲

مفهوم قانون و داشتن قانون اساسی برای کشور اصلی‌ترین فکر و خواست مشروطه‌خواهان بود.

نشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفهوم «آزادی» را بیان می‌کند و خواست‌های قشر ضعیف مردم را مطمح نظر قرار می‌دهد.

گزینه «۳»: مفهوم «وطن» را بیان می‌کند.

گزینه «۴»: قانون در این بیت به معنی ساز و کار و طریق است، نه «قانون اساسی».

سوال ۲۵

پاسخ: گزینه ۱

گزینه ۱

در ابیات گزینه های «۲، ۳ و ۴» به ناتوانی عقل و استدلال در راه عشق اشاره شده است. اما بیت گزینه «۱» فاقد این معناست.

سوال ۲۶

پاسخ: گزینه ۳

«گذرا بودن دوران غم و اندوه و پایدار نبودن غصه» مفهوم مشترک شعر صورت سؤال و ابیات مرتبط است، اما در بیت گزینه «۳»، شاعر به دلیل نبودن عیش و شادی به اندوه و غصه دل خوش است.

سوال ۲۷

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و بیت مرتبط: اگر می‌خواهی از دیگران آزار نبینی، در فکر آزار آنان نباش.

نشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تنها عاشق، حال عاشق رنج کشیده را درک می‌کند.

گزینه «۲»: جلوه‌گری معشوق، موجب رنج و آزار عاشق است.

گزینه «۴»: طلب عنایت عاشق از معشوق.

سوال ۲۸

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در این ابیات شاعر معنای حیات و زندگی را زمانی درمی‌یابد که جایگاه مناسب خودش را آنچنان که هست در عالم فهم کند و از تن‌آسایی بپرهیزد، این مفهوم تنها در گزینه «۴» تکرار شده است.

سوال ۲۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه «۲»: توصیه به از بین بردن کینه و دشمنی

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شکوه از ناسازگاری روزگار با انسان

گزینه «۳»: غمگین بودن دل‌ها در جهان پر از شادی

گزینه «۴»: توصیه به شکیبایی در برابر سختی‌ها

سوال ۳۰

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

مفهوم «توصیه به آزار نرساندن به خلق» به‌طور مشترک در بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط مطرح شده است.

معنی و مفهوم بیت گزینه «۴»: توصیه به پرهیز از خرج کردن مال که موجب تنگ‌دستی خواهد شد.

سوال ۳۱

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

مفهوم مشترک بیت سؤال و ابیات مرتبط: ناتوانی انسان در برابر توصیف زیبایی و عظمت خداوند یا معشوق

مفهوم بیت گزینه «۳»: در توصیف ممدوح شاعر است که تنها خداوند می‌تواند او را توصیف کند.

سوال ۳۲

پاسخ: گزینه ۲

در بیت صورت سؤال، شاعر صرفاً به غنیمت‌شمردن فرصت توصیه می‌کند و البته انجام کار خاصی را در این فرصت مد نظر ندارد. در

میان ابیات گزینه‌ها، تنها بیت گزینه «۲» است که بر غنیمت‌دانستن وقت تکیه دارد.

سوال ۳۳

پاسخ: گزینه ۳

مفهوم مشترک ابیات مرتبط و بیت صورت سؤال: دیدار یار و چهره معشوق برای عاشق، موجب تسکین و آرامش و درمان بخش است.

مفهوم بیت گزینه «۳»: شرط رسیدن به معشوق، ترک تعلقات و گذشتن از لذات دنیوی است.

سوال ۳۴

پاسخ: گزینه ۱

مفهوم بیت گزینه «۱»: اختیار نداشتن آدمی و گرفتاری او در دست تقدیر و قضای پروردگار
مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: بیان گذر سریع عمر و ناپایدار بودن حیات آدمیان در دنیا

سوال ۳۵

پاسخ: گزینه ۴

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۴»: درخواست شاعر از خداوند که رانده درگاهش نشود و او را مورد قبول و عنایت قرار دهد، زیرا به اعتقاد او پناهگاه و یآوری جز خداوند وجود ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تقاضای شاعر از ممدوح یا معشوق که حق خدمت‌های او را ضایع نکند.

گزینه «۲»: تقاضای شاعر از خداوند که غرور و خودبینی را از او دور سازد.

گزینه «۳»: شاعر درگاه ممدوح را محل احسان و بخشش می‌داند و فقط به درگاه او پناه می‌برد.

سوال ۳۶

پاسخ: گزینه ۲

گزینه ۲

در بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۲» به دلسوزی شاعر برای دل شاعر اشاره شده است.

سوال ۳۷

پاسخ: گزینه ۲

گزینه ۲

در عبارات صورت سؤال و بیت گزینه «۲» پابندی به عشق و ناتوانی در جنگ با آن مورد نظر بوده است.

سوال ۳۸

پاسخ: گزینه ۳

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط «بی‌قراری و غمگین بودن شاعر از غم دوری معشوق» است.
مفهوم بیت گزینه «۳»: اگرچه معشوق از نظر غایب است اما در دل عاشق جای دارد.

سوال ۳۹

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در ابیات «الف» تا «د» به‌ترتیب به «بی‌اعتباری دنیا»، «دعوت به پارسایی و زهد»، «اعتقاد به قضا و قدر» و «پرهیز از زهد خشک ریایی» اشاره شده است.

سوال ۴۰

پاسخ: گزینه ۳

گزینه ۳

ترک تعلق و تعین: بیت ب

به مقام ارشاد رسیدن: بیت هـ

به ثمر نشستن: بیت د

نکوهش تقلید: بیت ج

تمنای محبت: بیت الف

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: **قربانیت معنایی زمان دار**

۱) مفهوم کدام بیت با بیت زیر، تناسب دارد؟

«گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم»

- ۱) سهل باشد «طور» اگر از یکدگر پاشیده است
 ۲) محو شد چون شبم گل در فروغ آفتاب
 ۳) هر دو عالم خاک شد تا عشق سر پایین فکند
 ۴) ریخت دریا در گریبان قطره کم ظرف را
- صد چنین مجموعه را از هم مجزا کرد عشق
 تا رخ خود را به چشم ما تماشا کرد عشق
 غوطه در خون زد جهان تا دست بالا کرد عشق
 ذره ناچیز را خورشیدسیما کرد عشق

۲) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- ۱) گفتند خودی تو در این راه حجاب است
 ۲) چون نظر از بینش توفیق ساخت
 ۳) مرد باید راهرو از پیش خود برخاسته
 ۴) تا در غم عشق دوست چون آتش و آب
- ترک خودی خویش به یک بار گرفتیم
 عارف خود گشت و خدا را شناخت
 کو به ترک جان بگوید طالب جانان بود
 از خود نشوی نیست به هستی نرسی

۳) مفهوم کدام بیت در مقابل آن نادرست است؟

- ۱) کدام ابر شنیدی به گوهرافشانی به سان دیده خواجه گرت حیاست بگو (کثرت اشک)
 ۲) خواجه اگر عاشقی حاجت گفتار نیست گونه زردت بس است شرح غمت را بیان (ظاهر نشانگر باطن است)
 ۳) ز بحر عشق اگر دست می‌دهد خواجه کنار گیر که آن را کران نمی‌بینم (گسترده‌گی و بلاخیز بودن عشق)
 ۴) تا بود در چشم آن لب خواب چون آید مرا؟ زان که گویی دارم اندر دیده گریان، نمک (جفای معشوق در حق عاشق)

۴) مفهوم کدام گزینه با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ۱) از فکر زلف یار رهایی امید نیست سودای او شبی است که صبحش پدید نیست
 ۲) خود که جوید ز کمند سر زلف تو خلاص که به اخلاص رود گردن نخجیر در او
 ۳) مریض عشق تو چون مایل شفا گردد اسیر قید تو کی طالب نجات شود
 ۴) چون طوطی آموخته با شکر درد در بند بمیرم که نیام خوش به رهایی

۵) مفهوم بیت «با عقل گشتم همسفر یک کوچه راه، از بی کسی / شد ریشه ریشه دامنم از خار استدلال‌ها» با کدام بیت ارتباط دارد؟

- ۱) خصومت خیزد و آزار و آنگه مردمان گویند / که آن بی‌عقل را بینید چون با باد می‌کوشد
 ۲) اکنون که دیدی آن سر زنجیر مشک پاش / زنجیر می‌گسل که خرد حلقه بر در است
 ۳) همه رنجی به سر برم چو به کوی تو بگذرم / همه خشمی فرو خورم چو ببینم رضای تو
 ۴) ترسم از تنهایی احوالم به رسوایی کشد / ترس تنهایی است و نه بیم رسواییم نیست

۶) مفهوم بیت «سهل است اگر بال و پری نقصان این پروانه شد / کان شمع سامان می‌دهد از شعله زین‌بال‌ها» در بیت کدام گزینه آمده است؟

- ۱) تاب انوار جمالت بهر اظهار کمال پرتوی بر ظلمت‌آباد جهان انداخته
 ۲) گم شدن در گم شدن دین من است نیستی و هستی آیین من است
 ۳) سحرم هاتف میخانه به دولت‌خواهی گفت بازآی که دیرینه این درگاهی
 ۴) نه این زمان من شوریده‌دل نهادم روی بر آستان تو کاندرازل به سوز و نیاز

۷) مفهوم روبه روی کدام بیت، درست آمده است؟

- ۱) ز منجنیق فلک سنگ فتنه میبارد
۲) نه سبو پیدا در این حالت نه آب
۳) بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک
۴) یارب این آتش که بر جان من است
- من ابلهانه گریزم در آبگینه حصار (جبرگرایی)
خوش ببین والله اعلم بالصواب (تحیر و سرگشتگی)
بگفت آنکه که باشم خفته در خاک (عدم آسودگی)
سرد کن زانسان که کردی بر خلیل (تمتای عشق)

۸) مفهوم همه ابیات یکسان است، به جز:

- ۱) در خرمن صد زاهد عاقل زند آتش
۲) مجنون که به دیوانه گری شهره شهر است
۳) با عقل گشتم هم سفر یک کوچه راه از بی کسی
۴) حریم عشق را درگه بسی بالاتر از عقل است
- این داغ که ما بر دل دیوانه نهادیم
در دشت جنون هم سفر عاقل مابود
شد ریشه ریشه دامنم از خار استدلال ها
کسی آن استان بوسد که جان در آستین دارد

۹) مفهوم و سبک مقابل همه ابیات با آن‌ها همخوان است به‌جز...

- ۱) عرضه کردم دو جهان بر دل کارافزاده / به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست (فراق، سبک عراقی)
۲) آن رخ چون گل بشکفته و بالای چو سرو / خواجه دیده است همانا که رهش بر در اوست (زمینی بودن معشوق، سبک خراسانی)
۳) گل همی گل گردد و سنگ سیه، یاقوت سرخ / زین بهار سبزیپوش تازه روی آبدار (واقع‌گرایی، سبک خراسانی)
۴) سر عاشق که نه خاک در معشوق بُود / کی خلاصش بود از محنت سرگردانی؟ (عشق‌گرایی، سبک عراقی)

۱۰) با توجه به مفاهیم فکری سبک عراقی، مفهوم کدام بیت در برابر آن نادرست آمده است؟

- ۱) دل به غمش بود شاد رفت غمش هم ز دل / غم چه کند در دلی کان همه سودا گرفت (شادی‌گرایی)
۲) ای وعده تو چون سر زلفین تو نه راست / آن وعده‌های خوش که همی‌کرده‌ای کجاست (زمینی بودن معشوق)
۳) عاقلان، نقطه پرگار وجودند ولی / عشق داند که در این دایره سرگردانند (ستایش عشق)
۴) ز نسرین درآویختی عقد لؤلؤ / ز گلبن درآویختی عقد گوهر (واقع‌گرایی)

۱۱) مفهوم همه ابیات به‌جز ... با بیت زیر قرابت دارد.

«تا به کی نازی به حسن عاریت؟ / ما و من آینه‌داری بیش نیست»

- ۱) صحبت جان با تن خاکی دو روزی بیش نیست / موج را دریا نخواهد در کف ساحل گذاشت
۲) ای خواجه پر به کز و فرّ ما و من مناز / فرداست که این ترانه به افسانه می‌کشد
۳) راه عشق است این به آتش‌پایی خود پر مناز / خار این وادی مکرر برق را در پا نشست
۴) بر عیش دل مبند که کم عمری نشاط / روشن بود ز خنده پا در رکاب صبح

۱۲) مفهوم کدام گزینه با بیت زیر تقابل دارد؟

«عقده‌ای هرگز نکردم باز از کار کسی / در چمن بیکار چون دست چنار افتاده‌ام»

- ۱) نه ز کار خود، نه از مردم گشایم عقده‌ای / برده است آزادگی چون سرو دستم را ز کار
۲) گرهی نمی‌شود باز ز کار خلق عالم / اگر او ز زلف پرچین نکند گره‌گشایی
۳) می‌گشایم با تهیدستی گره از کار خلق / بر سر مردم از آن فرمانروا چون شانه‌ام
۴) عقده‌ای از کار ما نگشود سعی نارسا / ناخن تدبیر ما آخر دل ما را گرفت

۱۳) مفهوم کدام بیت در مقابل آن نادرست آمده است؟

- ۱) هیچ چیزی نیست ز آهن سخت‌تر
۲) کامجویان را ز ناکامی چشیدن چاره نیست
۳) دام عقل است آن که چشمش می‌پرد بهر شکار
۴) پسته‌ها را لعل می‌گونت گریبان چاک کرد
- هم بنا بر آب دارد درنگر (فناپذیری)
بر زمستان صبر باید، طالب نوروز را (تحمل سختی)
چشم دام عشق از سیم‌رغ و از عنقا پر است (مذمت دنیاطلبی)
تلخ شد از چشم شوخت خواب بر بادام‌ها (برتری جمال معشوق)

۱۴) مفهوم «برتری عشق بر عقل» در کدام گزینه یافت نمی‌شود؟

- ۱) ای چشم خرد حیران بر منظر مطبوعت / وی دست نظر کوتاه از دامن ادراکت
- ۲) هوش خردمند را عشق به تاراج برد / من نشنیدم که باز، صید کبوتر شود
- ۳) چو آید لشکر عشق از کمین‌گاه / نماند عقل را از هیچ سو راه
- ۴) خرد طفل است و عشق استادکار است / از این تا آن تفاوت بی‌شمار است

۱۵) مفهوم همه ابیات به‌جز ... با یکدیگر قرابت دارند.

- ۱) نباشد خنده بی‌گریه باغ آفرینش را / که گل در نوبهاران اشک شب‌نم دانه می‌سازد
- ۲) دل به صد پاره مرا از غم گل پیرهن است / گریه تلخ من از خنده شیرین‌دهن است
- ۳) ای گل که موج خنده‌ات از سرگذشته است / آماده باش گریه تلخ گلاب را
- ۴) مگشا لب به شکرخنده شادی زنهار / که گل از باغ به این زخم نمایان رفته است

۱۶) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) «جامی» کند تحمّل هر رنج و غم ولی / در محنت فراق تو بس بی‌تحمّل است
- ۲) مرا تحمّل جور زمانه هست و لیک / ز دوست طاقت دوری چنانکه دانی نیست
- ۳) چون تحمّل نکند بار فراق تو کسی / با همه درد دل آسایش جانش باشی
- ۴) عشق و درویشی و انگشت‌نمایی و ملامت / همه سهل است، تحمّل نکنم بار جدایی

۱۷) مفهوم عبارت «دانا چو طبله عطار است؛ خاموش و هنرنمای» در همه گزینه‌ها بیان شده است؛ به‌جز بیت گزینه ... .

- ۱) طبع دانا را خموشی به که گوهر در محیط / از حبایی بیش نبود گر دهد بیرون نفس
- ۲) سگه نام بزرگی جز به مهر خامشی / کی زند دانا به سیم قلب غیر از این درم؟
- ۳) درفشان گردد چو دانا در سخن خاموش باش / ابر نیسان لب چو بگشاید، صدف‌سان گوش باش
- ۴) ترجمان دل صاحب‌نظران خاموشی است / صحبت ناطق کامل‌هنران خاموشی است

۱۸) مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر تناسب ندارد؟

- ۱) گناه آید از بنده‌ی خاکسار / به امید عفو خداوندگار
- ۲) لطف خدا بیش‌تر از جرم ماست / نکته‌ی سربسته چه گویی؟ خموش
- ۳) پیشانی عفو تو را پرچین نسازد جرم ما / آیینی کی بر هم خورد از زشتی تمثال‌ها؟
- ۴) کاش که در قیامتش بار دگر ببینی / کآن‌چه گناه او بود من بکشم غرامتش

۱۹) مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر متفاوت است؟

- ۱) هزار جهد بکردم که سرّ عشق بپوشم / نبود بر سر آتش می‌سرم که نجوشم
- ۲) ای سوخته‌ی سوخته‌ی سوختنی / عشق آمدنی بود نه آموختنی
- ۳) در سوخته پنهان نتوان داشتن آتش / ما هیچ نگفتیم و حکایت به در افتاد
- ۴) گر عشق من از پرده عیان شد عجبی نیست / پوشیدن این آتش سوزنده محال است

۲۰) کدام بیت، «فاقد» مفهوم بیت زیر است؟

«پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند»

- ۱) گوش اگر گوش تو و ناله اگر ناله ماست / آن چه البته به جایی نرسد فریاد است
- ۲) دی گله‌ای ز طره‌اش کردم و از سر فسوس / گفت که این سیاه کج گوش به من نمی‌کند
- ۳) هر گل نو ز گل‌خی یاد همی‌کند ولی / گوش سخن‌شنو کجا دیده اعتبار کو
- ۴) قصه حسنت شبی می‌گفت از هر در کمال / مه فرود آمد به بام و گوش بر روزن نهاد

۲۱) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، متفاوت است؟

- ۱) مرنجان دلم را که این مرغ وحشی / ز بامی که برخاست مشکل نشیند
- ۲) از گوشه بامت سر پرواز ندارم / ای کاش که مرغ دلم از بال و پر افتد
- ۳) چو وحشی مرغ از قید قفس جست / دگر نتوان به دستان پای او بست
- ۴) دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند / از گوشه بامی که پریدیم پریدیم

۲۲) مفهوم بیت زیر با کدام بیت، تناسب دارد؟

«آن گرد شتابنده که در دامن صحراست / گوید چه نشینی که سواران همه رفتند»

- ۱) دل ای سلیم در این کاروان سرای میند / که خانه ساختن آیین کاروانی نیست
- ۲) ای که خواب آلوده واپس مانده‌ای از کاروان / جهد کن تا بازیابی هم‌رهان خویش را
- ۳) باز پس ماند ز همراهیت گر آصف بود / کاروانی کی رسد هرگز به گرد لشگری
- ۴) ای خفته همه عمر شده خیره و مدهوش / وز عمر جهان بهره خود کرده فراموش

۲۳) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) رسید عشق و ز اغیار گشت صافی دل / پیمبر آمد و شد کعبه از بتان خالی
- ۲) دل جای عشقت ساختم از غیر تو پرداختم / حاشا که سازم کعبه را چون کافران بتخانه‌ای
- ۳) غیر را در خلوت در بسته ما بار نیست / در میان جمع تنهایی ما همچون حباب
- ۴) فضای خلوت دل جلوه‌گاه غیری نیست / شکافتیم به نام تو این معما را

۲۴) مفهوم عبارت «هر چند که می‌کوشم که از عشق درگذرم، عشق مرا شیفته و سرگردان می‌دارد و با این همه، او غالب می‌شود و من مغلوب، با عشق کی توانم کوشید؟»، با کدام گزینه یک سان است؟

- ۱) عشق دریایی کرانه ناپدید / کی توان کردن شنا ای هوشمند
- ۲) گویند روی سرخ تو، سعدی که زرد کرد؟ / اکسیر عشق بر مسم افتاد و زر شدم
- ۳) هرگز نمیرد آن که دلش زنده شد به عشق / ثبت است بر جریده ی عالم دوام ما
- ۴) دل هرکه صید کردی نکشد سر از کمندت / نه دگر امید دارد که رها شود ز بندت

۲۵) مفهوم مقابل بیت «ای گل که موج خنده‌ات از سرگذشته است / آماده باش گریه تلخ گلاب را» در کدام بیت آمده است؟

- ۱) چو عاشق می‌شدم گفتم که بردم گوهر مقصود / ندانستم که این دریا چه موج خون‌فشان دارد
- ۲) صبر کن حافظ به سختی روز و شب / عاقبت روزی بیابی کام را
- ۳) در این دنیا تک و تنها شدم من / گیاهی در دل صحرا شدم من
- ۴) چه عذر بخت خود گویم که آن عیار شهرآشوب / به تلخی کشت حافظ را و شکر در دهان دارد

۲۶) بیت «پیشانی عفو تو را پرچین نسازد جرم ما / آینه کی بر هم خورد از زشتی تمثال‌ها» با کدام بیت مفهومی یکسانی دارد؟

- ۱) گر سخن گویم ز چین زلف تو / از سرکین چین در ابروی افکنی
- ۲) دلم محبت ابنای روزگار گرفت / فغان که آینه‌ام خوی با غبار گرفت
- ۳) دل را نگاه گرم تو دیوانه می‌کند / آینه را رخ تو پری‌خانه می‌کند
- ۴) نمی‌شود دل پاکان زحرف بد غمگین / ز عکس زشت نیفتد به روی آینه چین

۲۷) مفهوم بیت «با عقل گشتم هم‌سفر یک کوچه راه از بی‌کسی / شد ریشه ریشه دامنم از خار استدلال‌ها» با کدام بیت تناسب دارد؟

- ۱) از دل شوریده حرف عاقلان جستن خطاست / ربط را کاری به اوراق ز هم پاشیده نیست
- ۲) به جای خون ز رگ و ریشه‌اش برآرد دود / به دست درد دلی را که عشق بفشارد
- ۳) شد از گرفتگی عقل، کار بر من سخت / سزای سنگ بود پسته‌ای که خندان نیست
- ۴) فارغ‌اند از دار و گیر آرزو آزادگان / سرو را بیمی ز خار از دامن برچیده نیست

۲۸) مفهوم کلی کدام بیت به عبارت زیر نزدیک‌تر است؟

«کسی مزده پیش انوشیروان عادل آورد؛ گفت: شنیدم که فلان دشمن تو را خدای عزوجل برداشت، گفت: هیچ شنیدی که مرا بگذاشت؟»

- ۱) در آتش و آب خواب شب کی یابم / ترسم چو چراغ مرگ باشد خوابم
- ۲) چه مرگ می‌طلبی چون شدی حزین ای فیض / خوش است مرگ اگر برگ مرگ ساز کنی
- ۳) دم مرگ چون آتشی هولناک / ندارد ز برنا و فرتوت باک
- ۴) پس از مرگ آن کس نباید گریست / که روزی پس از مرگ دشمن بزیست

۲۹) مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) نقد صوفی نه همه صافی بی‌غش باشد / ای بسا خرقة که مستوجب آتش باشد
- ۲) ترسم نماز صوفی با صحبت خیالت / باطل بود که صورت بر قبله می‌نگاری
- ۳) بوی یک‌رنگی از این نقش نمی‌آید خیز / دلق آلوده صوفی به می ناب بشوی
- ۴) نفاق و زرق نبخشد صفای دل حافظ / طریق رندی و عشق اختیار خواهم کرد

۳۰) مفهوم «برتری عشق بر عقل» در کدام گزینه یافت نمی‌شود؟

- ۱) ای چشم خرد حیران بر منظر مطبوعت / وی دست نظر کوتاه از دامن ادراکت
- ۲) هوش خردمند را عشق به تاراج برد / من نشنیدم که باز، صید کبوتر شود
- ۳) چو آید لشکر عشق از کمین‌گاه / نماند عقل را از هیچ سو راه
- ۴) خرد طفل است و عشق استادکار است / از این تا آن تفاوت بی‌شمار است

۳۱) ابیات زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

«عیب جویانم حکایت پیش جانان گفته‌اند
من خود این پیدا همی گویم که پنهان گفته‌اند»

دشمنی کردند با من لیک از روی قیاس
دوستی باشد که دردم پیش درمان گفته‌اند»

- ۱) دلت خوش باد و چشم از بخت روشن
  - ۲) بسیار گنه کردیم آن بود قضای تو
  - ۳) غمناک نباید بود از طعن حسود ای دل
  - ۴) نداند آن‌که درآورد دوستان از پای
- به کام دوستان و رغم دشمن
شاید که به ما بخشی، از روی کرم آن‌ها
شاید که چو وا بینی خیر تو در این باشد
که بی خلاف بجنبند دشمنان از جای

۳۲) عبارت زیر با کدام بیت قرابت معنایی دارد؟

«وقتی در بیابانی راه گم کرده بودم و از زاد با من چیزی نبود. ناگاه کیسه‌ای یافتم پر مروارید. هرگز آن ذوق و شادی فراموش نکنم که پنداشتم گندم بریان است و باز آن تلخی که ندانستم که مروارید است.»

- ۱) نماند جانور از وحش و طیر و ماهی و مور
  - ۲) مرد بی‌توشه کاوفتاد از پای
  - ۳) هم رقعه دوختن به و الزام کنج صبر
  - ۴) ز دیگ‌دان لئیمان چو دود بگریزند
- که بر فلک نشد از بی‌مرادی افغانش
بر کمر بند او چه زر چه خزف (خرمهره)
کز بهر جامه رقعه بر خواجگان نبشت
نه دست کفچه کنند از برای کاسه آش

۳۳) ابیات زیر با کدام بیت، قرابت مفهومی دارد؟

«عیب جویانم حکایت پیش جانان گفته‌اند»
«دشمنی کردند با من لیک از روی قیاس»
«من خود این پیدا همی گویم که پنهان گفته‌اند»
«دوستی باشد که دردم پیش درمان گفته‌اند»

- ۱) دلت خوش باد و چشم از بخت روشن
  - ۲) بسیار گنه کردیم آن بود قضای تو
  - ۳) غمناک نباید بود از طعن حسود ای دل
  - ۴) نداند آن‌که درآورد دوستان از پای
- به کام دوستان و رگم دشمن
شاید که به ما بخشی، از روی کرم آن‌ها
شاید که چو وا بینی خیر تو در این باشد
که بی خلاف بجنبند دشمنان از جای

۳۴) کدام بیت با سایر ابیات قرابت مفهومی ندارد؟

- ۱) نیست چون آئینه نور عاریت در خانه‌ام / از صفای سینه من خانه من روشن است
- ۲) تا به کی نازی به حسن عاریت؟ / ما و من آئینه‌داری بیش نیست
- ۳) لباس عاریتی پرده‌دار ناکامی است / به هرچه از تو جدا گردد، افتخار مکن
- ۴) ای سحر برگیرودار جلوه هستی مناز / این تجمل تا دم دیگر پریشان می‌شود

۳۵) بیت زیر با کدام عبارت، قرابت مفهومی دارد؟

«دود اگر بالا نشیند کسر شأن شعله نیست / جای چشم ابرو نگیرد گرچه او بالاتر است»

- ۱) عالم را نشاید که سفاهت از عامی به حلم درگذراند که هر دو طرف را زیان دارد.
- ۲) آتش، گوهر علوی است ولیکن چون به نفس خود هنری ندارد با خاک برابر است.
- ۳) گوهر اگر در خلأب افتد هم‌چنان نفیس است و غبار اگر به فلک رسد همان خسیس.
- ۴) هر که نفسی شریف و گوهری بلند دارد خویشتن را از محل وضع به منزلتی رفیع می‌رساند.

۳۶) بیت زیر با همه ابیات قرابت مفهومی دارد؛ به‌جز:

«عرضه کردم دو جهان بر دل کار افتاده / به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست»

- ۱) در دو عالم مقصد و مقصود جان عاشقان / نیست جز خاک درت چون می‌توان زان درگذشت
- ۲) دوست را هر دو جهان گر چه هوادارند و من / دوست‌تر می‌دارم از هر دو جهان یک موی دوست
- ۳) بی دوست من از باغ ارم یاد نیارم / و ر جنت فردوس بود کار ندارم
- ۴) بهشتم همی عرضه کرد و مرا / حقیقت که دوزخ جز آن چه نبود

۳۷) ابیات زیر، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

«آب جیحون از نشاط روی دوست / خنگ ما را تا میان آید همی»

ای بخارا شاد باش و دیر زی / میر زی تو شادمان آید همی»

- ۱) این وطن مصر و عراق و شام نیست / این وطن جایی است کاو را نام نیست
- ۲) هوای کوی تو از سر نمی رود بیرون / غریب را دل سرگشته با وطن باشد
- ۳) سعیدیا حبّ وطن گرچه حدیثی است درست / نتوان مرد به سختی که من اینجا زادم
- ۴) در بحر، هر که ساخت وطن چون حباب، اسیر! / در دسر خرابه ساحل چه می‌کند

۳۸) عبارت زیر با کدام بیت قرابت معنایی دارد؟

«وقتی در بیابانی راه گم کرده بودم و از زاد با من چیزی نبود. ناگاه کیسه‌ای یافتم پر مروارید. هرگز آن ذوق و شادی فراموش نکنم که پنداشتم گندم بریان است و باز آن تلخی که ندانستم که مروارید است.»

- ۱) نماند جانور از وحش و طیر و ماهی و مور / که بر فلک نشد از بی‌مرادی افغانش
- ۲) مرد بی‌توشه کاوفتاد از پای / بر کمر بند او چه زر چه خزف (خرمهره)
- ۳) هم رقعہ دوختن به و الزام کنج صبر / کز بهر جامه رقعہ بر خواجگان نبشت
- ۴) ز دیگ‌دان لئیمان چو دود بگریزند / نه دست کفچه کنند از برای کاسه آش

۳۹) ابیات کدام گزینه قرابت مفهومی دارند؟

- الف) کرشمه‌های تو از بس که هست نازآمیز / نه آشتی تو داند کسی، نه جنگ تو را
- ب) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی / هنوز می‌پرد از شوق چشم کوب‌ها
- ج) عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت / فتنه‌انگیز جهان غمزه جادوی تو بود
- د) یک کرشمه کرده با خود جنبشی عشق قدیم / در دو عالم این همه شور و فغان انداخته
- هـ) مرا که دعوی بازار زهد و تقوی بود / به یک کرشمه چشمت تمام بشکست آن

۱) ب - ج - د   ۲) الف - ب - د   ۳) ب - ج - هـ   ۴) هـ - الف - د

۴۰) ابیات همه گزینه‌ها به‌جز گزینه ...، با بیت «با عقل گشتم همسفر یک کوچه‌راه از بی‌کسی / شد ریشه‌ریشه دامنم از خار استدلال‌ها» قرابت معنایی دارند.

- الف) مرغ بینش را شکستم پر که طیران کند داشت / رخس دانش را بریدم پی کزین میدان نبود
- ب) بر سر بازار حکمت کور دیدم خلق را / توتیای حق‌شناسی در همه دگان نبود
- پ) در عشق چو عقل و خرد باده‌پرستان / ویرانم و آگه نه که بر من ستمی رفت
- ت) فلک کهنه گرگی است در زیر پوست / خرد را تصوّر که مغزی در اوست
- ث) عقل را شور جنون زیر و زبر دارد اگر / زیر لب دیگر چه می‌گویی؟ فسون‌خوانی بس است
- ج) در مدرسه و صومعه بسیار دویدیم / در علم و عمل چاشنی عشق ندیدیم
- چ) دل منور کن به انوار جلی / چند باشی کاسه‌لیس بوعلی
- ح) تا از ره و رسم عقل بیرون نشوی / یک دژه از آن‌چه هست، افزون نشوی

۱) پ و ث   ۲) ب و چ   ۳) الف و ح   ۴) ت و ج

آکادمی کوچینگ
تحصیلی منصور رخشان

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: **قرابت معنایی زمان دار**

سوال ۱

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

سعدی در بیت صورت سوال، عشق را مانند کیمیا می‌داند که روی سرخ او را (مانند مس سرخ رنگ)، به رنگ زرد درآورده است (مانند طلا)، بنابراین، سعدی زرد و بودن عاشق را نشانه کمال بخشی عشق می‌داند. در بیت گزینه ۴ هم شاعر می‌گوید عشق دریایی را در گریبان قطره‌ای جای داده است و ذره ناچیزی را مانند خورشید کمال و زیبایی بخشیده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عشق ویرانگر است و اگر کوه طور از هیبت عشق از هم بپاشد، تعجیبی ندارد.

گزینه «۲»: شاعر در این بیت تصویری بدیع آفریده است. معنی بیت این است که عشق وقتی از چشم من به خود نظر کرد، مانند شب‌نمی در برابر آفتاب، بخار شد، بنابراین شاعر در اصل بزرگی عشق را در نظر خود بیان می‌کند ولی آن قدر در این بزرگی اغراق می‌کند که می‌گوید وقتی عشق از هیبتی که من برایش قائم باخبر شود، خود عشق محو و نابود می‌شود.

گزینه «۳»: عشق بلاخیز است و به یک نظر می‌تواند جهان را غرق خون کند.

سوال ۲

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: لازمه رسیدن به معشوق، ترک تعلقات و گذشتن از خود است.

مفهوم بیت گزینه «۲»: با خودشناسی به خداشناسی رسیدن

سوال ۳

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

مفهوم گزینه «۴»، بی‌خوابی و گریستن عاشق به خاطر دوری از معشوق است.

سوال ۴

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: برای عاشق، گرفتاری دام عشق خوشتر و زیباتر از رهایی است.
مفهوم بیت گزینه «۱»: امکان رهایی و آزادی وجود ندارد.

سوال ۵

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

مفهوم مشترک گزینه «۲» و بیت صورت سؤال ناتوانی و ناکارآمدی عقل است.
مفهوم سایر ابیات:

گزینه «۱»: نفی دشمنی و خصومت

گزینه «۳»: برای رضای تو (معشوق) رنج‌ها را تحمل می‌کنم.

گزینه «۴»: ترس از تنهایی

سوال ۶

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

مفهوم بیت داده شده: «فنا در عشق، مایه بقاست.»

این معنی، در بیت گزینه «۲» هم آمده است.

سوال ۷

پاسخ: گزینه ۱

گزینه ۱

بیت گزینه «۱» بیانگر تلاش بی حاصل شاعر برای گریز از بلایای زمانه است و اینکه تقدیر بر اراده شاعر پیروز است (جبرگرایی).

توجه: مولانا در بیت گزینه «۲» در خلال داستانی در مثنوی، حالتی را توصیف می کند که هیچ چیز در جای خود نیست (تحیر و سرگشتگی و انسان فقط باید به خداوند توکل کند. طبق این تحلیل می توان گفت گزینه «۲» هم می تواند درست باشد. شاید طراحان کنکور به خاطر تأکید بر مفهوم توکل، مصراع اول این بیت را نادیده انگاشته اند!

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه «۳»: عدم رها کردن عشق معشوق تا لحظه مرگ

گزینه «۴»: تمنای کاهش سوز و گداز عشق یا رسیدن به وصال و کاهش رنج فراق

سوال ۸

پاسخ: گزینه ۲

گزینه ۲

ابیات گزینه های «۱»، «۳» و «۴» همگی عقل را تقبیح می کنند و عشق را بسی بالاتر از آن قرار می دهند، اما در بیت گزینه «۲»، شاعر می گوید مجنون که در دیوانگی شهره است نزد ما در دشت جنون (اشاره به سلوک در مراحل عشق) جزء عقلاء حساب می شد.

سوال ۹

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

در بیت گزینه «۱» سخن از ترک تعلق از غیر در عشق است.

سوال ۱۰

پاسخ: گزینه ۱

مفهوم بیت گزینه «۱»: «غم‌گرایی» است.

سوال ۱۱

پاسخ: گزینه ۳

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» ناپایداری عمر و زیبایی‌های دنیوی است. بیت گزینه «۳» بیانگر سختی‌های راه عشق است.

سوال ۱۲

پاسخ: گزینه ۳

در بیت صورت سؤال شاعر می‌گوید: نتوانسته است گرهی از کار دیگران را باز کند و مفهوم مقابل آن یعنی «حل کردن مشکل مردم» در بیت گزینه «۳» مطرح شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این بیت با مفهوم بیت صورت سؤال قرابت دارد.

گزینه «۲»: تنها با تجلی و رونمایی معشوق، مشکل عاشقان (خلق) برطرف می‌شود.

گزینه «۴»: تلاش ناتمام گوینده بی‌نتیجه مانده است.

سوال ۱۳

پاسخ: گزینه ۳

شاعر در این بیت عشق را بر عقل برتری می‌دهد و می‌گوید آنکه در پی شکار است، دام عقل است در حالی که دام عشق، حتی به شکارهای بزرگی چون سیمرغ و عنقا اعتنایی ندارد.

سوال ۱۴

پاسخ: گزینه ۱

مفهوم بیت گزینه «۱»: حیرت شاعر در برابر زیبایی معشوق و درک‌ناپذیری اوست.

سوال ۱۵

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ناپایداری خنده و شادی و مبدل شدن آن‌ها به گریه و غم و اندوه.

مفهوم بیت گزینه «۲»: اندوهگین بودن شاعر از دیدن خنده‌های دل‌نشین معشوق زیبارو

سوال ۱۶

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: عاشق هرگونه سختی را تحمل می‌کند اما در مقابل بار فراق و جدایی بی‌تحمل است. اما شاعر در بیت گزینه «۳» می‌گوید: چگونه کسی بار فراق معشوق را تحمل نمی‌کند؟ (بلکه می‌کند) زیرا که معشوق، آرام جان اوست.

نکته: به طور معمول باید در انتهای مصراع اول بیت گزینه «۳»، علامت سؤال بیاید تا معنای استفهام انکاری موردنظر شاعر مشخص شود؛ اما در صورت نبود این علامت، خوانش درست شعر باید راهنمای تعیین محتوای آن باشد.

سوال ۱۷

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و ابیات مرتبط: سکوت و خاموش بودن انسان‌های دانا

مفهوم بیت گزینه «۳»: توصیه به ساکت بودن در مقابل سخن دانایان

سوال ۱۸

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

همه گزینه‌ها به جز بیت گزینه «۴»، به این مفهوم اشاره دارند که عفو خدا بسیار است، درحالی‌که در گزینه «۴»، عاشق می‌گوید که حتی حاضر است غرامت گناهان معشوق را بکشد.

سوال ۱۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» بر پنهان نماندن و آشکار شدن راز عشق دلالت دارند. مفهوم گزینه «۲» به غیرارادی بودن عشق اشاره دارد و عشق را امری اکتسابی نمی‌داند.

سوال ۲۰

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در بیت گزینه «۴»، شاعر با ساختن تصویری از گوش دادن ماه به قصه حُسن معشوق، در زیبایی او اغراق می‌کند؛ اما بیت صورت سؤال و ابیات دیگر گزینه‌ها همگی شامل مفهوم عدم توجه معشوق به ناله‌ها و گله عاشق‌اند.

سوال ۲۱

پاسخ: گزینه ۲

گزینه ۲

مفهوم بیت آن است که عاشق پس از اسیر عشق معشوق شدن، دیگر توان جدا شدن از وی را نخواهد داشت. در سایر ابیات چنین بیان شده که عاشق اگر توسط معشوق رنجیده شود، از او جدا خواهد شد و به او مقید نخواهد ماند.

سوال ۲۲

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

در بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۲»، شاعر به کسی که از کاروان همراهان بازمانده است، هشدار می‌دهد که در غفلت نماند و خود را به آن‌ها برساند.

سوال ۲۳

پاسخ: گزینه ۳

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: دل جایگاه معشوق است؛ بدین سبب اغیار راهی به سوی دل ندارند. اما شاعر در بیت گزینه «۳» به گوشه‌گیری خود از خلق اشاره دارد.

سوال ۲۴

پاسخ: گزینه ۴

پیام نهایی عبارت صورت سؤال و بیت این گزینه «جذب عشق» است.

نشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: وسعت عشق

گزینه «۲»: ارزش بخشی عشق

گزینه «۳»: زندگی بخشی عشق

سوال ۲۵

پاسخ: گزینه ۲

مفهوم بیت سؤال از راحتی به سختی رسیدن است و مفهوم مقابل آن (از سختی به راحتی رسیدن) در بیت دوم آمده است.
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: سختی‌های راه عشق و بی‌خبری عاشق از آن‌ها در ابتدای کار

گزینه «۳»: شکایت از تنهایی و بی‌کسی

گزینه «۴»: بی‌توجهی و جفای معشوق

سوال ۲۶

پاسخ: گزینه ۴

مصراع دوم بیت صورت سؤال و مصراع دوم بیت گزینه «۴» هر دو دقیقاً یک مفهوم را بیان می‌کنند (ناراحت نشدن بزرگان از اعمال و گفتار زشت دیگران).

سوال ۲۷

پاسخ: گزینه ۳

مفهوم بیت صورت سؤال و این گزینه: نکوهش عقل و استدلال‌های آن و این‌که عقل، آدمی را به سختی و تنگنا می‌افکند.
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تقابل عشق و عقل

گزینه «۲»: بیان سختی‌های راه عشق و نابودگری عشق

گزینه «۴»: ستایش آزادگی و وارستگی

سوال ۲۸

پاسخ: گزینه ۳

عبارت صورت سؤال و همچنین بیت گزینه «۳» به حتمی بودن مرگ اشاره دارند.

سوال ۲۹

پاسخ: گزینه ۲

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»: نکوهش ریاکاری و پرهیز از زهد ریایی.

مفهوم بیت گزینه «۲»: بیان زیبایی و سوسه‌انگیز یار که نماز صوفی را باطل می‌کند.

سوال ۳۰

پاسخ: گزینه ۱

مفهوم بیت نخست حیرت شاعر در برابر زیبایی معشوق و درک ناپذیری اوست.

سوال ۳۱

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

مفهوم بیت صورت سؤال: شاعر ابتدا از عیبجویان که حکایت او را نزد معشوق فاش کرده‌اند، شکایت می‌کند، اما در بیت بعد می‌گوید از آنجا که درد مرا نزد درمان (معشوق) بازگو کرده‌اند، در اصل کار آن‌ها به نفع من بوده‌است.

در بیت گزینه «۳» نیز حافظ این نکته را گوشزد می‌کند که نباید از طعن حسودان دلخور شد؛ چرا که شاید خیر شخص مورد حسادت در همین باشد که این افراد او را طعن کنند.

سوال ۳۲

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

مفهوم مشترک عبارت سؤال و بیت گزینه «۲»، بی‌ارزش بودن ثروت هنگام گرسنگی و درماندگی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: شکایت از جور فلک و سرنوشت

گزینه «۳»: قناعت

گزینه «۴»: توصیه به عدم درخواست از افراد لئیم

سوال ۳۳

پاسخ: گزینه ۲

مفهوم بیت صورت سؤال: شاعر ابتدا از عیبجویان که حکایت او را نزد معشوق فاش کرده‌اند، شکایت می‌کند، اما در بیت بعد می‌گوید از آنجا که درد مرا نزد درمان (معشوق) بازگو کرده‌اند، در اصل کار آن‌ها به نفع من بوده‌است.

در بیت گزینه «۳» نیز حافظ این نکته را گوشزد می‌کند که نباید از طعن حسودان دلخور شد؛ چرا که شاید خیر شخص مورد حسادت در همین باشد که این افراد او را طعن کنند.

سوال ۳۴

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ناپایداری دنیا و زیبایی‌های آن
مفهوم بیت گزینه «۱»: بیان خوداتکایی و پاکی ضمیر و درون

سوال ۳۵

پاسخ: گزینه ۳

در بیت سؤال و عبارت گزینه «۳» به این مفهوم اشاره شده است که انسان بی‌ارزش با رسیدن به مقام و رتبه‌های بالا، صاحب ارزش نمی‌شود و انسان ارزشمند و پرمایه نیز همواره و در هر حال، ارزشمند و گرانقدر است. (خلاب: لجن‌زار)

سوال ۳۶

پاسخ: گزینه ۴

گزینه ۴

مفهوم بیت این گزینه بر تفاوت نگاه شاعر نسبت به بهشت و دوزخ اشاره دارد؛ در حالی که در سایر ابیات، همانند بیت صورت سؤال چنین بیان شده که عشق به معشوق از همه چیز دو جهان برتر و والاتر است.

سوال ۳۷

پاسخ: گزینه ۲

مفهوم وطن دوستی در ابیات صورت سؤال و مصراع دوم بیت گزینه «۲» دیده می‌شود.

سوال ۳۸

پاسخ: گزینه ۲

مفهوم مشترک عبارت سؤال و بیت دوم، بی‌ارزش بودن ثروت هنگام گرسنگی و درماندگی است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شکایت از جور فلک و سرنوشت

گزینه «۳»: قناعت

گزینه «۴»: توصیه به عدم درخواست از افراد لئیم

سوال ۳۹

پاسخ: گزینه ۱

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: ازلی بودن عشق و شور و غوغا افکندن عشق در جهان هستی
مفهوم سایر ابیات:

الف) شاعر به معشوق می‌گوید که از بس ناز و عشوه می‌کنی حال تو بر من معلوم نیست.
هـ) کرشمه معشوق باعث رویگردانی عاشق از زهد و تقوا شده است.

سوال ۴۰

پاسخ: گزینه ۱

در بیت داده شده، «عقل» مذموم شمرده شده است. شیوه عقل «استدلال» است و مولوی می‌گوید: «پای استدلالیان چوبین بود/
پای چوبین سخت بی‌تمکین بود» این معنی، در ابیات گزینه‌های «۲، ۳ و ۴» آمده است. در ابیات پ و ث، «عقل» مذموم شمرده
نشده است.